

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΛΕΥ- ΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

MOHSIN
HAMID

NEW YORK TIMES
BESTSELLER

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο τελευταίος λευκός**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Last White Man
Από τις Εκδόσεις Riverhead Books, Νέα Υόρκη 2022
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Mohsin Hamid
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μιχάλης Μακρόπουλος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρίστος Κυθρεώτης
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Rachel Willey
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Mohsin Hamid, 2022
All rights reserved.
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2024

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2024

ISBN 978-618-01-5482-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 | Publishers since 1979

Έδρα: Head Office:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση | 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Βιβλιοπωλείο: Bookstore:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα | 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Τηλ.: 2102804800 | Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

MOHSIN HAMID

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΛΕΥΚΟΣ

Μετάφραση: Μιχάλης Μακρόπουλος

Στην Μπέκι

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1

ΕΝΑ ΠΡΩΙ Ο ΑΝΤΕΡΣ, λευκός άρρην, ξύπνησε κι ανακάλυψε πως είχε πάρει ένα βαθύ, αναμφίβολα καστανό χρώμα. Το συνειδητοποίησε σταδιακά στην αρχή, κι έπειτα αιφνίδια, πρώτα σαν αίσθηση, καθώς έκανε να πιάσει το τηλέφωνό του, πως το πρωινό φως έκανε κάτι παράξενο στο χρώμα του πήχη του, και κατόπιν μ' ένα ξάφνιασμα, σαν στιγμιαία σιγουριά ότι υπήρχε κάποιος άλλος στο κρεβάτι μαζί του, επίσης άρρην, πιο σκουρόχρωμος, όμως αυτό, όσο κι αν ήταν τρομακτικό, σίγουρα ήταν επίσης αδύνατον, και ησύχασε με τη σκέψη πως ο άλλος που κινούνταν ταυτόχρονα με τον ίδιο δεν ήταν χωριστό άτομο αλλά απλώς αυτός, ο Άντερς, και ανακούφιση τον πλημμύρισε, γιατί αν η ιδέα πως κάποιος άλλος υπήρχε εκεί ήταν μόνο αποκύημα της φαντασίας του, τότε φυσικά και η ιδέα ότι 'χε αλλάξει χρώμα ήταν επίσης ένα τέχνασμα, μια ψευδαίσθηση, ένα κατασκευάσμα του νου γεννημένο στα ολισθηρά μισά του δρόμου

ανάμεσα στα όνειρα και στον ξύπνο, μονάχα που τώρα πλέον είχε το τηλέφωνό του στα χέρια του κι είχε αντιστρέψει την κάμερα, έτσι είδε πως το πρόσωπο που τον κοιτούσε δεν ήταν διόλου το δικό του πρόσωπο.

Σηκώθηκε όπως όπως απ' το κρεβάτι κι έκανε να ορμήσει στο μπάνιο, αλλά έπειτα ανάγκασε τον εαυτό του να ηρεμήσει και το βήμα του έγινε πιο βραδύ, πιο μετρημένο και υπολογισμένο, κι ας μην ήξερε αν το έκανε αυτό για να πάρει στα χέρια του τον έλεγχο της κατάστασης, να αναγκάσει με τη δύναμη του νου και μόνο την πραγματικότητα να επανέλθει, ή επειδή το να τρέξει θα τον είχε φοβίσει περισσότερο, θα τον είχε μετατρέψει για πάντα σε κυνηγημένο θήραμα.

Το μπάνιο ήταν καθησυχαστικά οικείο κι άθλιο, με τα ραγίσματα στα πλακάκια, τη βρόμα στον στόκο, την ξεραμένη οδοντόπαστα που 'χε κυλήσει στην έξω μεριά του νιπτήρα. Το εσωτερικό του ντουλαπιού με τα φάρμακα ήταν ορατό, το πορτάκι με τον καθρέφτη μισάνοιχτο, κι ο Άντερς σήκωσε το χέρι κι έφερε το είδωλό του μπροστά στα μάτια του. Δεν ήταν ο Άντερς που ήξερε.

Κατακλύστηκε από ένα συναίσθημα που δεν ήταν τόσο σοκ ή θλίψη, αν και υπήρχαν κι αυτά, αλλά πάνω απ' όλα το πρόσωπο που 'χε αντικαταστήσει το δικό του τον γέμισε με θυμό, ή, μάλλον, πιο πολύ από θυμό, με μια αναπάντεχη, φονική οργή. Ήθελε να σκοτώσει τον έγχρωμο που έστεκε αντίκρυ του εδώ πέρα, στο σπιτικό του, να εξαφανίσει τη ζωή που ζωντάνευε το κορμί αυτού του άλλου, να μην αφήσει τίποτα πέρα από τον εαυτό του τον ίδιο όπως ήταν πρωτύτερα, και κατέβασε με ορμή τη γροθιά του στο πρόσωπο, ραγίζοντάς το λιγάκι

και στραβώνοντας το ντουλαπάκι, τον καθρέφτη, τα πάντα, σαν πίνακα έπειτα από σεισμό.

Απέμεινε να στέκεται, με τον πόνο στο χέρι του πνιχτό μες στην ένταση που τον είχε κυριέψει, κι ένιωσε να τρέμει, μια δόνηση τόσο αμυδρή ώστε μετά βίας γινόταν αισθητή, όμως έπειτα πιο ισχυρή, σαν επικίνδυνο χειμωνιάτικο ρίγος, λες κι ήταν απροφύλαχτος έξω και πάγωνε, έτσι που σπρώχτηκε πίσω στο κρεβάτι του και κάτω απ' τα σεντόνια, κι έμεινε ξαπλωμένος πολλή ώρα εκεί, κρυμμένος, προστάζοντας τούτη τη μέρα που μόλις άρχιζε, αχ, παρακαλώ, να μην αρχίσει.

Περίμενε για μια επαναφορά, μια επαναφορά που δεν ήρθε, και οι ώρες πέρασαν ώσπου συνειδητοποίησε πως τον είχαν ληστέψει, πως ήταν το θύμα ενός εγκλήματος η φρίκη του οποίου μονάχα μεγάλωνε, ενός εγκλήματος που του 'χε στερήσει τα πάντα, που του 'χε στερήσει τον εαυτό του τον ίδιο, γιατί πώς μπορούσε να πει τώρα πως ήταν ο Άντερς, πώς μπορούσε να 'ναι ο Άντερς, μ' αυτόν τον άλλο άντρα να τον κοιτάζει στο τηλέφωνό του, στον καθρέφτη, και προσπαθούσε να μην το τσεκάρει ολοένα, αλλά κάθε λίγο και λιγάκι το τσέκαρε ξανά κι έβλεπε πάλι την κλοπή, κι όταν δεν το τσέκαρε, και πάλι δεν μπορούσε να ξεφύγει από τη θέα των μπράτσων του, των χειρών του, που ήταν σκούρα και τρομακτικά επιπλέον, γιατί ενώ βρίσκονταν υπό τον έλεγχό του, δεν υπήρχε καμιά εγγύηση πως θα παρέμεναν έτσι, κι ούτε ήξερε αν η ιδέα πως θα τον στραγγάλιζαν, που ξεπηδούσε ολοένα

στο μυαλό του σαν κακή ανάμνηση, ήταν κάτι που το φοβόταν ή ότι ήθελε πιο πολύ να κάνει.

Προσπάθησε ανόρεχτα να φάει ένα σάντουιτς, να 'ναι πιο ήρεμος, πιο σταθερός, κι έλεγε μέσα του ότι όλα θα πήγαιναν καλά, αν και δεν ήταν διόλου βέβαιος. Ήθελε να πιστέψει ότι κάπως θα επανερχόταν στην προηγούμενή του όψη, ότι τα πράγματα θα διορθώνονταν, αλλά αμφέβαλλε ήδη, δεν το πίστευε, κι όταν αναρωτήθηκε μήπως ήταν ολότελα στη φαντασία του και το τσέκαρε τραβώντας μια φωτογραφία και βάζοντάς τη σ' ένα ψηφιακό άλμπουμ, ο αλγόριθμος που στο παρελθόν πρότεινε σταθερά το όνομά του κι ήταν τόσο σίγουρος κι αξιόπιστος, δεν μπόρεσε να τον αναγνωρίσει.

Γενικά δεν τον ένοιαζε να είναι μόνος, όμως στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν εκείνη τη στιγμή, έμοιαζε να μην είναι μόνος, αλλά να 'χει έναν νευρικό και εχθρικό σύντροφο, παγιδευμένος μέσα γιατί δεν τολμούσε να βγει έξω, κι έτσι από τον υπολογιστή του πήγαινε στο ψυγείο του, στο κρεβάτι του, στον καναπέ, κινούμενος μέσα στον μικρό χώρο όταν δεν άντεχε πια να σταθεί ούτε λεπτό ακόμα στο ίδιο σημείο, όμως δεν υπήρχε διαφυγή για τον Άντερς, από τον Άντερς, εκείνη τη μέρα. Η δυσφορία ήλθε απλώς κατόπιν.

Άθελά του άρχισε να ερευνά τον εαυτό του, την υφή των μαλλιών του, το γένι του, την επιδερμίδα στα χέρια που ήταν ξερή και τα αιμοφόρα αγγεία που φαίνονταν λιγότερο, το χρώμα των νυχιών του, τους μυς στις γάμπες και, αφού έβγαλε καταταραγμένος το εσώρουχό του, το πέος του, που στο μέγεθος και το βάρος ήταν ολίδιο, μονάχα που δεν ήταν το δικό του, κι έτσι ήταν

αλλόκοτο, απαράδεκτο, σαν θαλάσσιο πλάσμα που δεν θα 'πρεπε να υπάρχει.

Την πρώτη μέρα ο Άντερς έστειλε μήνυμα ότι ήταν άρρωστος. Τη δεύτερη έστειλε για να πει ότι ήταν πιο άρρωστος απ' όσο είχε νομίσει και μάλλον θα 'λειπε όλη την εβδομάδα, και τότε το αφεντικό του τον κάλεσε, κι όταν ο Άντερς δεν απάντησε, εκείνος του 'στειλε μήνυμα πως το καλό που του ήθελε ήταν να 'ναι του θανάτα, όμως τον άφησε στην ησυχία του ύστερα, εκτός από ένα σύντομο υστερόγραφο μία ώρα αργότερα, πως όσο δεν δούλευε δεν θα 'παιρνε δεκάρα.

Ο Άντερς δεν είχε δει κανέναν ακόμη, αφότου είχε αλλάξει, κι ούτε ήθελε να δει, όμως είχε ξεμείνει από γάλα, στήθος κοτόπουλου και τόνο σε κονσέρβα, και κανείς δεν μπορούσε να τρέφεται μόνο με πρωτεΐνη σε σκόνη, πράγμα που σήμαινε πως θα 'πρεπε να βγει έξω και να αντιμετωπίσει τον κόσμο, ή τουλάχιστον τον υπάλληλο στο σουπερμάρκετ. Φόρεσε έναν σκούφο και τον κατέβασε χαμηλά.

Το αμάξι του, που πρωτύτερα ήταν της μητέρας του, είχε περίπου τα μισά χρόνια από τον ίδιο, οι εργάτες που το 'χαν συναρμολογήσει είχαν προ πολλού συνταξιοδοτηθεί ή απολυθεί, ή τους είχαν αντικαταστήσει με ρομπότ, και ταλαντευόταν λιγάκι όταν άλλαζε ταχύτητα κι ακόμα πιο πολύ όταν άλλαζε κατεύθυνση, σαν χορεύτρια με λυγερή μέση ή σαν μεθυσμένος, όμως ο ανακατασκευασμένος του κινητήρας παρουσίαζε ικανοποιητικά

γρήγορη ανταπόκριση, σαν να κόπιαζε για να εντυπωσιάσει, και στη μητέρα του Άντερς άρεσε η κλασική μουσική, έτσι ο πατέρας του είχε φροντίσει το ηχοσύστημα να είναι καθαρό, με τον ήχο στις υψηλές συχνότητες να ακούγεται ευδιάκριτος και στις μεσαίες να 'χει πιστότητα, καθώς και μια συνάμα ανεπιτήδευτη και γεμάτη σιγουριά –έτσι φαινόταν στον Άντερς ιδιαίτερα αυτή την εποχή– απουσία αντήχησης στα μπάσα.

Στο πάρκινγκ του σουπερμάρκετ είδε κάποιον να τον κοιτάζει κι έπειτα να στρέφει αλλού τα μάτια, κι αυτό συνέβη ξανά στον διάδρομο με τα γαλακτοκομικά. Δεν ήξερε τι σκέφτονταν, αν δηλαδή σκέφτονταν κάτι, και υποψιαζόταν πως ήταν μόνο στη φαντασία του η φευγαλέα εχθρότητα ή η αποστροφή που του φάνηκε πως είχε δει. Αναγνώρισε τον υπάλληλο στο ταμείο, όμως εκείνος δεν τον αναγνώρισε απ' τη μεριά του, κι ο Άντερς πανικοβλήθηκε για μια στιγμή δίνοντας την πιστωτική του κάρτα, όμως ο υπάλληλος δεν την κοίταξε καν φευγαλέα, ούτε το όνομά του ούτε την υπογραφή, και δεν απάντησε στο μουρμουριστό ευχαριστώ και το αντίο του Άντερς, δεν σάλεψε κι ούτε ανοιγόκλεισε τα μάτια, λες κι ο Άντερς δεν του 'χε μιλήσει.

Όταν γύρισε στο αμάξι του, σκέφτηκε πως και οι τρεις που 'χε δει ήταν λευκοί όλοι και πως ίσως παραλογιζόταν, ίσως επινοούσε νοήματα σε πιθανόν ασήμαντες λεπτομέρειες, και σ' ένα φανάρι κοιτάχτηκε στον καθρέφτη αναζητώντας τη λευκότητα στην όψη του, γιατί κάπου θα έπρεπε να υπάρχει, μπορεί στην έκφρασή του, όμως δεν μπόρεσε να τη δει, κι όσο περισσότερο κοιτούσε τόσο λιγότερο λευκή τού φαινόταν, λες και το

να αναζητεί τη λευκότητά του ήταν το αντίθετο της λευκότητας, την έδιωχνε ακόμα πιο μακριά, κάνοντάς τον να δείχνει απελπισμένος ή αβέβαιος, ή σαν να μην ανήκε σε τούτο το μέρος, αυτός, που είχε γεννηθεί εδώ, πανάθεμα, κι έπειτα άκουσε τη δυνατή συνεχόμενη κόρνα του αμαξιού πίσω του κι έκανε να ξεκινήσει, με το φανάρι να 'χει γίνει πράσινο εδώ και κάποια δευτερόλεπτα, και η γυναίκα πίσω του έστριψε για να τον προσπεράσει, κατέβασε το τζάμι της, τον βλαστήμησε έξω φρενών, του 'ριξε ένα γερό βρισίδι και γκάζωσε να φύγει, κι εκείνος δεν έκανε τίποτα, τίποτα, δεν της φώναξε καν, δεν της χαμογέλασε αφοπλιστικά, τίποτε, θαρρείς και ήταν καθυστερημένος, κι ήταν όμορφη, αληθινά όμορφη, τουλάχιστον προτού βάλει τις φωνές, κι όταν γύρισε ο Άντερς σπίτι αναρωτήθηκε πώς θα 'χε αντιδράσει, πώς μπορεί να είχε αντιδράσει, αν υπήρχε κάποιος τρόπος να ξέρει αυτή πως ήταν λευκός, ή να το ξέρει ο ίδιος, γιατί ξάφνου δεν μπορούσε να κρυφτεί από το γεγονός που τον πλάκωνε με το βάρος του, πως δεν το ήξερε.

Έκανε ένα τσιγαριλίκι κρατώντας τον καπνό στα πνευμόνια του, αλλά μπορεί αυτό να 'ταν σφάλμα επειδή, όταν είχε ετοιμάσει πια το φαγητό του, δεν πεινούσε πλέον, αλλά αντίθετα μια αγωνία τον έτρωγε, που ήξερε από την εμπειρία του ότι θα 'ταν καλύτερα να τη διώξει κάνοντας μαύρο, για να μην κολλήσει μέσα της, έτσι κάπνισε κι άλλο, βρέθηκε να κοιτάζει το τηλέφωνό του, περιπλανήθηκε στο διαδίκτυο και τελικά έφαγε το βράδυ το μεσημεριανό του.

Θα 'θελε να μιλήσει με τη μητέρα του, αν υπήρχε ένας άνθρωπος στον κόσμο που θα μπορούσε να του μιλήσει

ο Άντερς τούτη τη στιγμή, ήταν αυτή, όμως είχε κάποια χρόνια που 'χε πεθάνει, απ' το νερό, το 'ξεραν, το νερό που δεν μύριζε όπως έπρεπε κι ούτε είχε σωστή γεύση, αλλά τελικά καλυτέρευσε, κι έτσι, όταν ήρθε ο καρκίνος που της έφαγε τα σωθικά όπως έτρωγε τόσους και τόσους, ήταν δύσκολο ν' αποδείξουν ότι υπήρχε ένα συγκεκριμένο αίτιο, σίγουρα ήταν δύσκολο να το αποδείξουν στο δικαστήριο, και τους τελευταίους της μήνες η μητέρα του δεν μπορούσε πια να μιλήσει, μόνο έβγαζε έναν βραχνό ήχο, κι ήθελε να τελειώσει όλο αυτό, έτσι το τέλος ήταν ευλογία.

Προτού όμως αρρωστήσει, τον άκουγε κι είχε απεριόριστη πίστη στον γιο της, έκανε μεγάλες συζητήσεις μαζί του όταν αυτός, μικρός, καταλάβαινε μεν, αλλά είχε αργήσει να μιλήσει, και του διάβαζε στο κρεβάτι όταν είχε αργήσει να μάθει ανάγνωση, κι όταν ήταν στην τάξη της ο Άντερς, στα επτά του χρόνια, αρνήθηκε να πάει στην επόμενη κι έμεινε μαζί της στη δική της τάξη για δύο εβδομάδες, προτού πειστεί πολύ απρόθυμα να χωρήσει, κι αυτή ήταν που τον έκανε αναγνώστη, πάλεψε γι' αυτόν, ώστε να έχει επιπλέον χρόνο στα διαγωνίσματά του, κι ήθελε να πάει ο Άντερς στο κολέγιο, αλλά την πρόφτασε ο θάνατος, και τελικά τα 'φερε έτσι η ζωή που ο Άντερς δεν πήγε, αν και ήλπιζε ακόμη, γι' αυτήν όπως και για τον ίδιο, ότι θα το έκανε μια μέρα, ή ένα βράδυ μάλλον, μιας και τα βραδινά μαθήματα έμοιαζαν πιο εφικτά.

Στο λύκειο, οι άλλοι έλεγαν πάντα πως το καλύτερό του χαρακτηριστικό ήταν το χαμόγελό του, που 'δειχνε άνεση με τον εαυτό του και με τον άλλο, τον παρότρυνε,

ήταν γενναιόδωρο, τραβηγτικό, και το 'χε κληρονομήσει από τη μητέρα του, απ' το πρόσωπό της είχε περάσει στο δικό του, αλλά τώρα έλειπε, η αίσθηση που θα το έκανε κατορθωτό έλειπε, κι ούτε ήξερε ο Άντερς αν θα το ξανάβρισκε ποτέ.

2

ΟΤΑΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕ Η ΟΥΝΑ στο τηλέφωνο, είχε μόλις τελειώσει τον διαλογισμό της και βρισκόταν στην ευάλωτη κατάσταση που μπορεί αυτός να προκαλέσει, την αίσθηση πως έχεις για λίγο καβαλικέψει το κύμα των σκέψεών σου στην κορφή του και θα 'θελες να παραμείνεις εκεί, όπως τώρα, αλλά με το να επιθυμείς, έστω και με το να 'χεις επιθυμίες, ήδη γλιστράς, χάνεις την ικανότητά σου να επιπλέεις και γκρεμίζεσαι κάτω από το κύμα που 'ρχεται.

Άκουσε τον πανικό και την αγωνία στη φωνή του Άντερς πιέζοντας στο πλάι του κεφαλιού της το επίπεδο ορθογώνιο από γυαλί και μέταλλο του κινητού, πρώτα δροσερό κι έπειτα μ' ουδέτερη θερμοκρασία, τον άφησε να μιλήσει και, καθώς εκείνος συνέχιζε, προσπάθησε να τον καθησυχάσει, να είναι ευγενική και υποστηρικτική, όμως όχι με την καρδιά της, γιατί μια αποστασιοποίηση την είχε κυριέψει και, ενόσω

αυτός μιλούσε, εκείνη βασικά σκεφτόταν όλο και πιο πολύ τον εαυτό της.

Είχε γυρίσει στην πόλη για να βοηθήσει τη μητέρα της να τα βγάλει πέρα με τον θάνατο του δίδυμου αδερφού της, έναν θάνατο που ήταν αργός, έχοντας ίσως ξεκινήσει από κείνο το πρώτο χάπι στα δεκατέσσερά του, κι επίσης η Ούνα είχε γυρίσει μήπως και, πράγμα απίθανο, ο αδερφός της την ήθελε πλάι του όταν θα πέθαινε, ελπίζοντας ότι θα μπορούσε να 'χει μια τέτοια βούληση, ότι η βούληση να σχετιστεί με τους ανθρώπους θα μπορούσε ακόμη να αναδυθεί μέσα του αρκετά ισχυρή ώστε να υπερνικήσει τη βούληση που οι χημικές εξαρτήσεις γεννούν, αν και τούτη η ελπίδα ήταν απεγνωσμένη, ήταν σαν να βρισκόταν η ελπίδα ενός ανθρώπου αντιμέτωπη μ' ό,τι μηχανεύονται χιλιάδες, εκατομμύρια μπορεί, κι ο αδερφός της πέθανε μόνος, όπως θα περίμενε κανείς πάντα να συμβεί, μόλις μερικά χιλιόμετρα μακριά από τους δικούς του.

Έτσι η Ούνα δεν επέπληξε τον εαυτό της που σκεφτόταν τον εαυτό της, όσο ο Άντερς της μιλούσε για την κρίση του. Τον συμπαθούσε, όμως η έλξη μεταξύ τους ήταν εκείνη των λυκειακών χρόνων, που πρόσφατα είχε αναξωπυρωθεί με τρόπο που της φαινόταν σαν δολιχοληψία κάπως, για να περνάει η ώρα, να κυλάει ο χρόνος, και δεν ένιωθε να 'χει αποθέματα που θα μπορούσε να τα ξοδέψει σε τούτη τη νέα κατάσταση, ήταν ταπί που λέει ο λόγος, το συναίσθημά της είχε στερέψει, και στην πραγματικότητα ήταν χρεωμένη κι από πάνω, και προσηλωμένη για την ώρα στη δική της επιβίωση, τη δική της ύπαρξη, με το δικαίωμα να κόψει τον Άντερς, να

του πει ότι έπρεπε να φύγει και για λίγο ν' αποφεύγει τα τηλεφωνήματά του, ώσπου αυτά να σταματήσουν σταδιακά, κι αυτό ακριβώς σχεδίαζε όταν είπε πως είχε να κάνει μάθημα σε μια τάξη, όμως ύστερα ξάφνιασε τον εαυτό της προσθέτοντας κουρασμένα ότι θα περνούσε να τον δει μετά τη δουλειά απόψε.

Και ξάφνιασε ακόμα πιο πολύ τον εαυτό της πηγαίνοντας όντως.

Η διαδρομή με το ποδήλατο από τη δουλειά της της πήρε λιγότερο από ένα τέταρτο, περνώντας από την πιο πλούσια στην πιο φτωχή μεριά της πόλης. Ο ουρανός δεν είχε σκοτεινιάσει ακόμη, αλλά μόνο τα βενζινάδικα, τα μπαρ, τα εστιατόρια και τα μίνι μάρκετ ήταν ανοιχτά στον δρόμο της, κι απ' το καθένα υπήρχαν από κάνα δυο μέχρι μια χούφτα όλα κι όλα. Οι άδειες βιτρίνες αυξάνονταν καθώς προχωρούσε, κι άνθρωποι που έδειχναν σαν να 'χουν πάρει πόδι από τούτες τις επιχειρήσεις μόλις εκείνες έβαλαν λουκέτο, εδώ και καιρό δηλαδή, ήταν γερμένοι πάνω σε πινακίδες στις γωνιές των δρόμων ή ξαπλωμένοι πάνω σε χαρτόνια σε αλάνες.

Ο Άντερς αποκαλούσε το σπίτι του καλύβι του, κι ήταν πράγματι μικρό, ένα δωμάτιο όλο κι όλο, σαν ισόγειο που θα 'πρεπε να οδηγεί κάπου αλλά δεν οδηγούσε πουθενά. Η Ούνα χτύπησε δυνατά την ψευτοκαμωμένη πόρτα, την κοπάνησε στην πραγματικότητα, κι έπειτα μπήκε χωρίς να περιμένει πρώτα να πάρει κάποια απάντηση. Σπάνια ήταν κλειδωμένη. Ήθελε να 'ταν αυτή

που θα τον έβλεπε πρώτη, την αναστάτωνα λιγότερο αυτή η ιδέα, πως θα τον έβρισκε εκεί που θα έκανε ό,τι έκανε τέλος πάντων, αντί να τον περιμένει να εμφανιστεί ενώ εκείνος θα παρακολουθούσε για να δει την αντίδρασή της, όμως βρισκόταν στο μπάνιο, έτσι κι αυτή βρέθηκε να πρέπει να τον περιμένει ούτως ή άλλως, νιώθοντας άβολα.

Το σπίτι μέσα ήταν τακτικό και καθαρό, τα πάντα στη θέση τους, αν και ο Άντερς δεν είχε πολλά πράγματα πέρα από βιβλία, που είχε ασυνήθιστα πολλά, ή τουλάχιστον πιο πολλά απ' ό,τι οι περισσότεροι νέοι, στοιβαγμένα πλάι στους τοίχους πάνω σε σανίδια και τσιμεντόλιθους, στις στοιχειωδέστερες βιβλιοθήκες, θυμίζοντας στην Ούνα πόσο διαβαστερός και μεθοδικός ήταν ως έφηβος, πόσο αναπάντεχα αφοσιωμένος αναγνώστης.

Όταν τελικά εμφανίστηκε, η Ούνα ξαφνιαστήκε, όχι απλώς επειδή ήταν πιο σκούρος, αλλά και γιατί δεν ήταν πλέον αναγνωρίσιμος ως ο εαυτός του, πέρα από το ότι είχε το ίδιο μπόι και σουλούπι πάνω κάτω. Ως και η έκφραση στα μάτια του ήταν διαφορετική, αν και μπορεί τούτο να ήταν φόβος, δικός του, όχι δικός της, και μονάχα όταν μίλησε κι άκουσε τη φωνή του, η Ούνα σιγουρεύτηκε πως ήταν πράγματι αυτός, κι ας της το 'χε ήδη πει.

«Βλέπεις λοιπόν;» της είπε.

«Διάολε», απάντησε.

Αυτός κάθισε στον καναπέ και, αφού εκείνη δίστασε για μια στιγμή, πήγε και κάθισε δίπλα του, μίλησαν και κατάλαβε η Ούνα ότι ο Άντερς ήθελε απεγνωσμένα απ' αυτή να τον καθησυχάσει, κάτι όμως που η ίδια ήταν απρόθυμη να προσφέρει, αντιστεκόταν στην ιδέα

να μπλεχτεί σε τούτο τον ρόλο ξανά μανά, γι' άλλη μια φορά, κι αντιστεκόταν επίσης στην ιδέα να του πει ψέματα, επειδή δεν ήξερε σε τι θα ωφελούσε, έτσι του είπε ό,τι πίστευε, το 'πε ξεκάθαρα, πως ο Άντερς έμοιαζε να 'ναι άλλος άνθρωπος, όχι απλώς άλλος, μα και άλλου είδους, ολωσδιόλου αλλιώτικος, και πως οποιοσδήποτε τον έβλεπε θα σκεφτόταν το ίδιο, και μπορεί να ακουγόταν σκληρό, όμως ήταν η αλήθεια.

Δάκρυα πλημμύρισαν τα μάτια του, όμως δεν έκλαψε, κατόρθωσε να τα κρατήσει μέσ' από τα τσίνορά του, ανοιγοκλείνοντάς τα και σουφρώνοντας το στόμα, κι έπειτα τη ρώτησε αν ήθελε ένα τσιγαριλάκι και μέχρι που κατάφερε να χαμογελάσει, κι αυτή του χαμογέλασε επίσης, με το χαμόγελο να 'ναι ρίσκο αλλά να της ξεφεύγει παρ' όλα αυτά, κι απάντησε πως ναι, διάολε, ήθελε.

Ο Άντερς το 'στριψε και κάπνισαν, όπως είχαν κάνει τόσες φορές, και για λίγο ήταν ήρεμοι καθώς «ταξίδευαν», κι έπειτα αυτός ένευσε προς το κρεβάτι και της ζήτησε να μείνει, κι εκείνη το σκέφτηκε κοιτώντας τον, ταραγμένη ακόμη με την εμφάνισή του κι ακόμα πιο πολύ με το πόσο πληγωμένος και τρωτός έδειχνε, κι όταν σηκώθηκε ο Άντερς και πήγε ως εκεί, αυτή δεν τον ακολούθησε, δεν έδειξε κανένα σημάδι, παρό μόνο αφού ξεκίνησε αυτός να ξεντύνεται, κι έπειτα έκανε και η Ούνα το ίδιο, επιφυλακτικά, κι έσμιξαν με κάποια προσοχή, σχεδόν λες κι ο ένας παραμόνευε τον άλλο, κι ήταν ασαφές ποιος παρακολουθούσε ποιον, μπορεί και οι δύο να 'χαν και τους δύο ρόλους κατά κάποιο τρόπο, κι έτσι έκαναν σεξ εκείνο το βράδυ.

Ο Άντερς δούλευε σ' ένα γυμναστήριο και η Ούνα

δίδασκε γιόγκα, και τα κορμιά τους ήταν νεανικά και γυμνασμένα, κι αν εμείς, γράφοντας αυτό ή διαβάζοντάς το, βρισκόμασταν με το σμίξιμό τους να ενδίδουμε σε μια ηδονοβλεπτική απόλαυση, θα μπορούσαμε ίσως να συγχωρεθούμε, γιατί και οι ίδιοι βίωναν κάτι που δεν ήταν πολύ διαφορετικό, η Ούνα, με τη χλωμή της επιδερμίδα, παρακολουθούσε τον εαυτό της να τρίζεται μ' έναν ξένο με σκούρο δέρμα, κι ο Άντερς, αυτός ο ξένος, παρακολουθούσε το ίδιο πράγμα, κι είχε γι' αυτούς τόση δύναμη τούτη η πράξη, ήταν τόσο ενστικτώδης, που, αναπάντεχα ή όχι τόσο αναπάντεχα, ένιωθαν στ' άγγιγμα του άλλου μια ευχαρίστηση που τους προκαλούσε ταράχη και δυσφορία.

Ύστερα μια παράξενη αίσθηση προδοσίας, που δεν έλεγε να σβήσει, δυσκόλευε και τους δύο να κοιμηθούν. Η Ούνα σηκώθηκε απ' το κρεβάτι μες στη νύχτα, ντύθηκε, βγήκε έξω χωρίς ν' αρθρώσει λέξη, ξεκλείδωσε το ποδήλατό της κι έφυγε κάνοντας όσο μπορούσε πιο γρήγορα πετάλι. Ο δρόμος του Άντερς ήταν σκοτεινός, ως και κάποιοι από τους κεντρικούς δρόμους στη διαδρομή της είχαν κενά στον φωτισμό τους, ήταν σαν ξεδοντιασμένοι. Αν είχε σχεδιάσει να μείνει μέχρι τόσο αργά, ή να φύγει τόσο νωρίς, θα 'χε έρθει κανονικά με τ' αμάξι.

Καθώς έκανε ποδήλατο, αντιστάθηκε στην παρόρμηση να κοιτάξει πίσω της ή προς το ημιφορηγό που για λίγο πήγαινε πλάι της, κι όταν έφτασε σπίτι κουβάλησε

πάνω το ποδήλατο από τα μπροστινά σκαλιά, περνώντας μπροστά από τις πινακίδες του παρατηρητηρίου της γειτονιάς* και της εταιρείας οικιακής ασφάλειας, κι από την εξώπορτα, τ' άφησε μέσ' από την είσοδο, όπου θα δελέαζε λιγότερο τους κλέφτες, κι ανέβηκε ύστερα επάνω, ακούγοντας την αναπνοή της μητέρας της, που περισσότερο ήταν μια κοφτή ανάσα που και πού, παρ'όλα συνεχόμενα ροχαλητά, ώσπου τελικά έφτασε στην κρεβατοκάμαρά της, που, σαν του αδερφού της, ήταν όπως την είχε αφήσει μετακομίζοντας και, παρότι με τον γυρισμό της είχε βγάλει τις αφίσες, τ' αυτοκόλλητα και τα σχολικά αναμνηστικά, αντικαθιστώντας τα με φυτά, φωτογραφίες και πράγματα της δουλειάς, δείκτες της ενήλικης ζωής της, ακόμη στον πυρήνα του, και στον δικό της, έδινε την αίσθηση παιδικού δωματίου.

Όταν ξύπνησε, είδε πως είχε μήνυμα από τον Άντερς, και δεν του απάντησε. Αντί γι' αυτό, έκανε τους χαιρετισμούς της στον ήλιο, επικεντρωμένη στην ισορροπία της και σ' ό,τι στα μαθήματά της αποκαλούσε «άνεσή της», τη φυσικότητα και την ομαλότητα στην κίνησή της. Εντόπισε μια ακαμψία μέσα της, ταυτόχρονα σωματική και νοητική, κάτι σφιγμένο ή σκληρό, κι έπιασε με τον διαλογισμό να το γιατρέψει, όμως σκέψεις σχετικά με τη χθεσινή μέρα δεν έπαυαν να ξεπηδούν ακάλεστες, έτσι έβαλε τα δυνατά της να συγκεντρωθεί στην ετοιμασία του πρωινού για την ίδια και τη μητέρα της – βρόμη μουλιασμένη αποβραδής, με μούρα και

* Neighborhood Watch, οργανωμένη ομάδα πολιτών για την πρόληψη των εγκλημάτων και των βανδαλισμών. (Σ.τ.Μ.)

βούτυρο από ξηρούς καρπούς, που η μητέρα της το δέχτηκε με απορία και κουνώντας το κεφάλι.

«Είναι τόσο υγιεινό που θα μπορούσε να σκοτώσει κάποιον», είπε.

Η Ούνα ύψωσε το φρύδι. «Αυτό είναι το σχέδιό μου», απάντησε.

Αφού έφαγαν, φρόντισε για τα φάρμακα της μητέρας της, από ένα για τη χοληστερόλη, το σάκχαρο, την πίεση, την πηκτικότητα του αίματος, την κατάθλιψη και το άγχος, που έπρεπε να λαμβάνονται σε διαφορετικές ποσότητες και συνδυασμούς κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η μητέρα της είχε το ίδιο ύψος με την Ούνα κάποτε, όμως τώρα ήταν κατάτι κοντύτερη και με διπλάσιο βάρος, κι έδειχνε πολύ μεγαλύτερη απ' όσο ήταν, αν και πού και πού, όταν έπαιρνε κάναυ υπνάκο, το πρόσωπό της γυρνούσε πίσω στον χρόνο κι έμοιαζε φευγαλέα μ' αυτό ενός μωρού.

«Οι άνθρωποι αλλάζουν», είπε η μητέρα της.

«Ποιοι άνθρωποι;» ρώτησε η Ούνα.

«Παντού», απάντησε εκείνη και πρόσθεσε με νόημα: «Οι δικοί μας άνθρωποι».

Ήταν το συνηθισμένο, τούτη τη φορά για λευκούς που ξάφνου έπαυαν να 'ναι λευκοί, και η Ούνα είδε άλλο ένα μήνυμα από τον Άντερς να την ειδοποιεί για την άφιξή του στην οθόνη του κινητού της, όμως δεν το διάβασε, αλλά ρώτησε τη μητέρα της πώς το ήξερε αυτό, κι εκείνη είπε από το ίντερνετ, κι είπε τότε η Ούνα ότι δεν θα 'πρεπε να εμπιστεύεται ό,τι έβρισκε στο ίντερνετ, λέγοντάς το ειλικρινώς στην αρχή, από συνήθειο, με τη φωνή της γεμάτη σιγουριά, και μονάχα μια στιγμή

αργότερα, όταν το σκέφτηκε, η αλήθεια στον τόνο της έγινε φτιαχτή, καθώς το επαναλάμβανε.

Η μητέρα της δεν ήταν φαντασιόπληκτη όταν η Ούνα κι αδερφός της ήταν μικροί, ή μάλλον, αν ήταν, οι φαντασιοπληξίες της ήταν κοινές, μια πεποίθηση πως η ζωή ήταν δίκαιη και όλα θα πήγαιναν κατ' ευχήν κι οι καλοί άνθρωποι σαν ελόγου τους θα έπαιρναν ό,τι τους άξιζε ως επί το πλείστον, με τις εξαιρέσεις να είναι απλώς αυτό, εξαιρέσεις, τραγωδίες, όμως όλο αυτό δεν είχε δουλέψει αφότου είχαν γεννηθεί τα δίδυμα, κι όταν πέθανε ο σύζυγός της, αναπάντεχα νωρίς, στο άνθος της ηλικίας του, της άφησε αρκετά λεφτά για να τα βγάξει πέτρα, αλλά της στέρησε τούτη τη φαντασιοπληξία, αφήνοντας τη μονάχη να παλεύει με την αργή απώλεια του γιου της σ' έναν κόσμο που δεν νοιαζόταν κι ολοένα χειρότερε, όλο και χειρότερος, όλο και πιο επικίνδυνος, ο κίνδυνος ορατός παντού ολόγυρά σου, αρκεί να κοιτούσες τα εγκλήματα και τις λακκούβες στους δρόμους και τους αλλόκοτους ανθρώπους που έρχονταν τώρα όταν χρειαζόσουν καθετί, έναν υδραυλικό, έναν ηλεκτρολόγο, βοήθεια στον κήπο σου, βοήθεια σ' οτιδήποτε.

Η Ούνα ήταν τώρα μητέρα της μητέρας της, έτσι ένιωθε μερικές φορές, αν και ίσως η λέξη μητέρα δεν ήταν η σωστή, ίσως το κόρη ήταν εντάξει, με τις δυο λέξεις να σημαίνουν περισσότερα απ' όσα νόμιζε κάποτε πως σήμαιναν, με την καθεμιά να 'χει δυο όψεις από μόνη της, μία του φέρειν και μία του φέρεσθαι, και τελικά με την καθεμιά να είναι ίδια με την άλλη, σαν κέρμα, διαφέροντας μονάχα στο ποια όψη θα ερχόταν από πάνω πρῶτα τη άμα το έριχνες.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΓΑΠΗΣ, ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ ΣΕ ΚΑΙΡΟΥΣ ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ

Ένα πρωί, ένας άντρας ξυπνά και διαπιστώνει πως έχει μεταμορφωθεί. Μεσ στη νύχτα, το δέρμα του Άντερς έχει σκουρύνει και τώρα το είδωλό του στον καθρέφτη είναι αυτό ενός ξένου. Στην αρχή μοιράζεται το μυστικό του με μια παλιά του φίλη, και ερωμένη τώρα, την Ούνα. Σύντομα, ειδήσεις για παρόμοια συμβάντα αρχίζουν να βγαίνουν στην επιφάνεια. Παντού, άνθρωποι ξυπνούν μεταμορφωμένοι κι αβέβαιοι για το πώς θα τους δεχτούν οι συγγενείς τους, οι γείτονες, οι φίλοι. Κάποιοι βλέπουν τούτες τις μεταμορφώσεις ως την ανατροπή της καθεστηκυίας τάξης που έτρεμαν ανέκαθεν ότι μπορούσε να συμβεί και που πρέπει να της αντισταθούν μέχρι τέλους. Σε πολλούς, όπως στον πατέρα του Άντερς και στη μητέρα της Ούνα, μια αίσθηση βαθιάς απώλειας κι ανησυχίας αντιμάχεται τη βαθιά αγάπη. Καθώς ο δεσμός ανάμεσα στον Άντερς και στην Ούνα βαθαίνει, η αλλαγή μεταβάλλεται σε ευκαιρία για αναγέννηση — μια ευκαιρία να αντικρίσουμε εκ νέου τον εαυτό μας καταπρόσωπο.

Αποπνέοντας λυρισμό και συνάμα μια αίσθηση επείγοντος, *Ο τελευταίος λευκός* μάς κάνει με τη δύναμη της πρόζας του πιο ικανούς να δείχνουμε ενσυναίσθηση, ξεπερνώντας τη μισαλλοδοξία, τον θυμό, τον φόβο.

«Μια ιστορία αιχμηρού μαγικού ρεαλισμού...
Εξίσου σε συναρπάζει και σου μένει αλησμόνητη».

ELLE

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 28662